

EMESE CSODÁJA
(SZIKORA JÓZSEFNEK)

Hiába volt régóta esedékes, útitársam, a fehérbajú fiatalember, váratlanul szólalt meg. Már-már azon voltam, hogy fölteszek neki valami ostoba kérdést, vagy valamit nyökögők valami közhelyet az időjárásról, olyannyira feszélyezett a pillantása. Nyugodt volt a szemüvege mögött, barátságos, ám kitartó. A vonat zötyögése ellenére nem vette le rólam tekintetét, mint akinek igencsak nyomja valami a lelkét, hanem fél illetéktelent avatni gondjába.

Elkapta gondolatomat.

- Nem tartom önt illetéktelennek. Végtére is ebben az ügyben senki sem illetéktelen. A történetemnek, amennyiben ezzel a szóval egyáltalán illelhető, ma bizonyos évfordulója van. Illetőleg volna - igazította ki magát mosolyogva -, ha érdemes volna napokhoz kötné, s ha nem maga az egész volna az, ami.

- No persze, most rejtélyes vagyok.

Bólintottam, mire ő sietve folytatta.

- Mintha ugyan az akarnék lenni! Csöppet sem, biztosíthatom.

- Talán, ha előről kezdené, és sorban mondaná, ahogy.

- Pontosan így gondolom.

Elnyújtóztam kényelmesen, szokásom szerint némileg túlságosan elengedetten a gyorsvonat ülésének párnáin. Kissé féloldalra dőlve, teljes súllyal a szomszédos, egyébként üres helytől elválasztó karfára neheztem, lábamat az ablak alatti langyos fűtőtest alumínium borítására helyeztem. Ő éppen ellenkezőleg. Éber, szinte feszült tartásba húzta ki magát. Nyakát előrenyújtva éppen eltakarta előlem Csontváry Zarándoklás a nagy cédrusfához című festményének színes fényképmásolatát, mely törött üveg mögött fakult és füstösödött egy régi népművelési elképzelés előretolt és elfeledett őrszemeként.

- Emese négyéves volt, amikor rákot kapott. Két hét sem telt az első panaszoktól s kiderült: mitől a hasfájása és az étvágytalansága. Azonnal megoperálták. Szülei lakásába a műtét idején egész nap érkeztek a barátok, a rokonok. Beszélgettek, hallgattak, imádkoztak. Akinek több ideje volt, az reggeltől estig, akinek kevesebb, az egy órát, fél órát. Volt, aki csak fölugrott egy Miatyánkra, vagy egy rögtönzött könyörgésre. Anikó néni és barátói a napszak szerinti zsolozsmát énekelték csöndesen.

- Emese apja átszaladt a klinikára - ott laktak a Klinikák sora mögött egy kis mellékutcában. Az egyik nővér elmondta neki, hogy igen, valóban, a legrosszabb. A főorvos úr félbe is akarta hagyni a műtétet, amikor kiderült, hogy a daganat szétterjedt az összes hasüregi szervekre.

- Az operáció végül is folytatódott, és kitakarítottak minden beteg szövetet. Emese túlélte, hazaengedték. Gyógyszereket kapott és két hetenként kellett pár napra bemennie a kórházba. A lakás továbbra is búcsújáráshely maradt. Eljártunk imádkozni az ágyához, no igen, ez az ágy egy szivacs volt, a szülei kettős fekhelye mellett. Az egész szobában szinte nem volt más néhány széken és az örökké égő gyertyán kívül. A gyertya nem csupán a Lélek tiszta fényét jelentette, hanem dolgozott is: a szülők nem aludtak túlságosan sokat. Emesének súlyos fájdalmai voltak, s noha a leletek egyre negatívabba mutattak, hamarosan morfiumozni kellett.

- Egy idő múlva idegenek is csatlakoztak az imádkozókhoz, és valami különös levegője támadt a lakásnak. Mindenki tudta, hogy mi a helyzet. Emese is: világos pillanataiban beszélt is erről a maga négy-, majd ahogy múlt az idő, ötéves módján, az érettségnek, a beavatottságnak a valóságos hitelével. Keserűség nélkül.

- Nos, ez az, ami úgyszólván elmondhatatlan. Ott imádkoztunk, vagy csak hallgattunk, merengtünk az előttünk fekvő gyermek mellett, aki, elég ennyit mondanom: rettenetesen nézett ki. Elfogyott szinte, megkopaszodott, nonem, tényleg, nincs értelme a részleteknek, mert rossz irányba térítenének. Az volt ugyanis az igazság, hogy mindannyian, akik odajártunk, fantasztikusan boldogok voltunk. Nem fájdalom nélkül és nem szenvedés nélkül, de éppen azt tanultuk meg Emese ágyánál, hogy a boldogság a teljes

életérzés. Távolról sem a kellemetlenségek hiányát jelenti, hanem ellenkezőleg: azt, hogy minden együtt van, a betegség is, a halál is - és ez jó. Érti, kérem? Olyannyira jó, hogy működni kezd: az egyéninek mondható érzések átterjednek az egész közösségre és cselekedetekké válnak. Tapintható gyöngédség ébredt bennünk egymás iránt. Tisztázódtak például a félreértések öcsém és köztem. Magyarázkodás nélkül. Egyszerűen nyilvánvalóvá vált, hogy annakidején az és az a dolog valójában hogyan is történt és mi volt az értelme. Megszűnt, mit megszűnt, nevetségessé vált az irigységem, a gyanakvásom öcsém iránt. Mindannyian úgy voltunk, hogy alig vártuk azt az akármilyen kevéske időt, amit a leghajzásabb napunktól is abban a gyertyaillatú szobában tölthettünk.

- Emese állapota időközben különösen alakult. A kedélye egyre javult, gyakran nevetett, sétálni vágyott, ugyanakkor járni már egyáltalán nem tudott, és teljesen megvakult. Szülei kocsiban tologatták az utcán, mint valami kisbabát. Az orvosok után természetgyógyászok próbálkoztak, méregerős gyógyszerek helyett gyógyfüvekkel, teákkal, vegetárius étrenddel.

- Akkor halt meg, amikor a legjobban voltak a leletei. Egy szerdai napon azt állította a vizsgálat, hogy szinte minden a legnagyobb rendben, hétfőn reggelre, éppen ma egy éve, halott volt. Úgyszólván fölrobbant benne a rák, és elsöpörte az összes életműködését. Fura temetése volt. Elég sokan jöttünk össze, köztünk vagy öt-hat pap is, akik rendszeres megfordultak Emese betegágyánál. A hagyományos szertartás föloldódott azokban az imákban, énekekben, keresetlen szavakban, amelyek kikívánkoztak belőlünk. Álltunk a sír körül és kézről-kézre adtuk a mikrofont. A legérdekesebb az volt, hogy a földözött emlékekbe, epizódokba valahonnan valami kicsit ködös, lágy derű vegyült. Végül Emese édesapja valamennyiünket meghívott a lakásukra.

- Tejszínhabos kakaó volt kuglóffal. Valaki meg is jegyezte: milyen különös, mégiscsak...

Emese édesanyja mosolygott. Születésnap van, nem halotti toron vagyunk, hanem születésnapzi zsúron, Emese égi születésnapjának ünnepén.

Útitársam elhallgatott. Én is hallgattam jó ideig, aztán mégiscsak megjegyeztem.

- A csoda azért elmaradt.

A korán megöszült fiatalember kinézett az ablakon, amely mögött akácerdő vágatott hátrafelé, kopár ágai között varjúvárossal.

- Ellenkezőleg. Emese haldoklásának szinte kerek esztendejében szakadatlanul történt a csoda. Persze nem a hollywoodi filmek happy endje szerinti, hanem olyan, amilyenre tényleg szükségünk volt. A boldogság csodáját éltük át akkor.